

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

ΕΤΟΣ 7ον - ΑΡΙΘΜ. 148

1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1976

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

- Τό Οικουμενικόν Πατριαρχεῖον καί ἡ προπαρασκευή τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας..... 2

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΣ

- Ἰδρυσις νέου ὀρθοδόξου Ἰνστιτούτου εἰς Η.Π.Α..... 4
- Γεν. Συνέλευσις τῆς Ὁρθοδόξου Ἀδελφότητος Δ. Εὐρώπης..... 5
- Αἱ σχέσεις τῶν Ἐκκλησιῶν Ρωσίας καί Ἑλλάδος..... 5
- Ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου..... 7
- Σύντομα Νέα..... 8

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ

- Ἀπόψεις ἀπό τήν ζωὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας..... 10

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ..... 13

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
ΤΕΛΕΓΡ. ORTHODOXIA-GENÈVE * ΤΕΛ. (022) 58 16 29 * 37, CHEMIN DE CHAMBÉSY, 1292 CHAMBÉSY-GENÈVE, SUISSE

Ἡ "Ἐπίσκεψις" ἐπιδιώκει νὰ ἐνημερώσῃ τοὺς ἀναγνώστας τῆς περὶ τῆς ζωῆς τῶν Ἐκκλησιῶν. Δὲν φέρει εὐθύνην διὰ τὰς ἀπόψεις τὰς ἐκφραζομένας εἰς τὰς δημοσιευομένας εἰδήσεις. Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευσις τοῦ περιεχομένου τοῦ Δελτίου μὲ ἀπλὴν ἔνδειξιν τῆς προελεύσεως.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον καί ἡ προπαρασκευή τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Συνεχίζοντες τάς πληροφορίες μας περί τῆς ἀποστολῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς ὅλα τὰ Ὁρθόδοξα Πατριαρχεῖα καί τὰς Ὁρθοδόξου Αὐτοκεφάλους καί Αὐτονόμους Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς Ἁγίας καί Μ. Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί τῆς προπαρασκευῆς αὐτῆς, μεταδίδομεν τὰς περιελθούσας εἰς τό ἐν Σαμπεζύ Κέντρον ἀκολούθους συμπληρωματικὰς εἰδήσεις :

Ὁ ἔκτακτος Πατριαρχικός ἀπεσταλμένος Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνης κ. Μελίτων μετὰ τῶν ἐντεταλμένων συνοδῶν αὐτοῦ σεβ. Μητροπολίτου Τρανουπόλεως κ. Δαμασκηνοῦ, Γραμματέως ἐπὶ τῆς Προπαρασκευῆς τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου, καί τοῦ αἰδεσιμολ. Μ. Πρωτοπρεσβυτέρου κ. Γ. Τσέτση, Γραμματέως τῆς ἀποστολῆς, μετὰ τὴν Τσεχοσλοβακίαν ἐπεσκέφθη, ὡς ἀνεγράψαμεν, τό Πατριαρχεῖον Σερβίας. Ἐδῶ, ἀφοῦ πρῶτον, ἅμα τῇ ἀφίξει τῆς ἀποστολῆς, διεξήχθη συνομιλία μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Σερβίας κ. Γερμανοῦ, τὴν ἐπομένην, τῇ συμμετοχῇ καί τῶν ἀρμοδίων ἱεραρχῶν, ἐγιναν διαβουλεύσεις, τό ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων ἦτο σύμπτωσις γνώμῶν ἐπὶ τῶν βασικῶν σημείων.

Εἰς τό Πατριαρχεῖον Ρουμανίας, ἀσθενοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ρουμανίας κ. Ἰουστινιανοῦ, τῶν διαβουλεύσεων ἀπὸ πλευρᾶς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας ἠγήθη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μολδαυίας καί Σουτσιάβας κ. Ἰουστῖνος, περιστοιχούμενος ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων Ἱεραρχῶν καί καθηγητῶν τῆς θεολογίας. Αἱ σχετικαὶ συζητήσεις ἦσαν διεξοδικαὶ καί ἐμπεριστατωμέναι μέ ἀποτέλεσμα τὴν συμφωνίαν ὡς πρὸς τὰ βασικά σημεία τῶν στόχων τῆς Ἁγίας καί Μ. Συνόδου καί τοῦ τρόπου προπαρασκευῆς τῆς.

Ὁ Πατριαρχικός Ἀπεσταλμένος καί οἱ συνοδοὶ του ἐν συνεχείᾳ ἐπεσκέφθησαν τό Πατριαρχεῖον Βουλγαρίας, ὅπου μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Βουλγαρίας κ. Μαξίμου καί τῶν ἀρμοδίων Ἱεραρχῶν εἶχον ἐκτενεῖς διαβουλεύσεις. Καί ἐδῶ, μετὰ τὰς δοθείσας

ὑπό τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἀπεσταλμένου διευκρινήσεις, διεπιστώθη συμφωνία ὡς πρός τά βασικά σημεῖα τῶν σκέψεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ἀκολούθως ὁ Ἀπεσταλμένος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί οἱ συνοδοί του ἐπεσκέφθησαν τήν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ὅπου εἶχον διαβουλεύσεις μετὰ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, τοῦ Προέδρου καί τῶν ἕξ Ἱεραρχῶν καί καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου μελῶν τῆς ἀρμοδίας Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς, κατὰ τὰς ὁποίας διεξήχθησαν εὐρεῖαι συζητήσεις μέ γενικόν πόρισμα τήν σύμπτωσιν γνωμῶν ὡς πρός τό ἀντικείμενον τῆς Ἀγίας καί Μ. Συνόδου καί ὡς πρός τήν πορείαν πρός αὐτήν.

Ἐν συνεχείᾳ ἡ ἀποστολή τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπεσκέφθη τήν αὐτόνομον Ἐκκλησίαν τῆς Φιλλανδίας, ὅπου εἶχε διαβουλεύσεις μετὰ τοῦ σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Καρελίας καί πάσης Φιλλανδίας κ. Παύλου καί τῶν περί αὐτόν ἀρμοδίων.

Ἡ Φιλλανδία ἦτο ὁ τελευταῖος σταθμός τῆς ἀποστολῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀνά τὰς ἐπί μέρους, καθ' ὄλον τόν κόσμον Ὀρθοδόξους Αὐτοκεφάλους καί Αὐτονόμους Ἐκκλησίας.

Καί ἐδῶ πλήρης σύμπτωσις γνωμῶν μεταξὺ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί Ἐκκλησίας τῆς Φιλλανδίας.

Καί τό γενικόν συμπέρασμα: πλήρης ἐνότης τῆς Ὀρθοδοξίας εἰς τήν βούλησιν καί ἀποφασιστικότητά της νά συγκροτηθῇ τό ταχύτερον ἡ Ἀγία καί Μεγάλη Σύνοδος, νά εἶναι βραχείας διαρκείας, νά ἀσχοληθῇ μέ ὀλίγα θέματα, ὄχι δογματικά καί θεωρητικά, νά μὴ θίγῃ τούς ἱεροῦς Κανόνας, ἀλλά νά ἐξεύρη τρόπους ἐκσυγχρονισμοῦ, διευρύνσεως καί ἐρμηνείας αὐτῶν. Νά ἐξομαλύνῃ τόν ἐκκλησιαστικόν βίον τῆς ὅλης Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Νά δώσῃ ἀπόκρισιν εἰς τά προβλήματα τοῦ ἱεροῦ κλήρου καί τοῦ πιστοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Νά ρυθμίσῃ ἐν πανορθοδόξῳ συμφωνίᾳ τήν πορείαν τῆς Ὀρθοδοξίας πρός τήν Χριστιανικὴν Ἐνότητα. Νά δώσῃ ἡ Ὀρθοδοξία μίαν νέαν μαρτυρίαν ἀγάπης καί εἰρήνης πρός ὄλον τόν σύγχρονον κόσμον, τόν πιστεύοντα καί μὴ πιστεύοντα.

Ὅλαι αἱ ἀνωτέρω διαβουλεύσεις δέν εἶχον τόν χαρακτήρα ἀποφάσεων, ἀλλά ἀπλῶς ἀνταλλαγῆς γνωμῶν.

Ἀποφάσεις θά λάβῃ ἡ πρώτη προσυνοδική πανορθόδοξος Διάσκεψις, ἡ ὁποία, καθ' ὅλας τὰς ἐνδείξεις, θά συνέλθῃ περί τό τέλος τοῦ προσεχοῦς φθινοπώρου εἰς τό ἐν Σαμπεζύ Ὁρθόδοξον Κέντρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΣ

Ἰδρυσις νέου ὀρθοδόξου Ἰνστιτούτου εἰς Η.Π.Α.

Ἐπὶ τῆς θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ὁργανώθη προσφάτως ἓνα νέον πρόγραμμα σπουδῶν ἐπὶ τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς πίστεως, τό ὁποῖον παρέχει εἰς τόν σπουδαστήν τό δικαίωμα ἐνός "Πιστοποιητικοῦ ἑρμηνευτικῶν σπουδῶν". Τό πρόγραμμα τοῦτο, τό ὁποῖον ἀπευθύνεται εἰς λαϊκοὺς ἐνδιαφερομένους διὰ τήν Ὁρθόδοξον πίστιν, ἀπαρτίζεται ἀπό ὀκτώ βασικά μαθήματα διδασκόμενα εἰς μίαν περίοδον δύο ἐτῶν. Ταῦτα ἀναφέρονται εἰς τήν ὀρθόδοξον θεολογίαν, τήν ἑρμηνείαν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, σύγχρονα ἠθικά θέματα ὡς καί τήν ὀρθόδοξον πνευματικότητα. Αἱ παραδόσεις τοῦ νέου Ἰνστιτούτου πρόκειται νά ἀρχίσουν ἀπό Σεπτεμβρίου 1976.

Γεν. Συνέλευσις τῆς Ὀρθοδόξου Ἀδελφότητος Δ. Εὐρώπης.

Κατά τὰς 22 καὶ 23 Μαΐου συνήλθεν εἰς τὸ Παρίσι ἡ Γεν. Συνέλευσις τῆς Ὀρθοδόξου Ἀδελφότητος Δυτικῆς Εὐρώπης. Ἡ Συνέλευσις συνεδρίασε παρουσίᾳ πλήθους ὀρθοδόξων ἐπισκόπων, καὶ δὴ καὶ τοῦ Μητροπολίτου Γαλλίας κ. Μελετίου, προέδρου τῆς ὀρθοδόξου διεπισκοπικῆς Ἐπιτροπῆς Γαλλίας καὶ Ἐξάρχου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Ἡ Ἀδελφότης ἐξήτασεν, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, τὸ πρόβλημα τῆς ἐλλείψεως ὀρθοδόξων ἱερέων εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην, ἤρχισε δὲ τὴν προετοιμασίαν τοῦ ἐπομένου διορθοδόξου Συνεδρίου, τὸ ὁποῖον θὰ λάβῃ χώραν τὸν Νοέβριον 1977 εἰς Γαλλίαν. Ἡ θεία Λειτουργία ἐωρτάσθη τὴν 23, Κυριακὴν, εἰς τὴν ἑλληνικὴν Μητρόπολιν Παρισίων, εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὴν γαλλικὴν ἀρχιερατεύοντος τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Γαλλίας.

Αἱ σχέσεις τῶν Ἐκκλησιῶν Ρωσίας καὶ Ἑλλάδος.

(Συνέντευξις τοῦ σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Τασκένδης κ. Βαρθολομαίου)

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ὀργανώσεως προσκυνήματος μιᾶς ομάδος ρώσων Ὀρθοδόξων εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος ὁ σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Τασκένδης καὶ Κεντρικῆς Ἀσίας κ. Βαρθολομαῖος (ὁ ὁποῖος καὶ πρόκειται νὰ ἡγηθῇ τοῦ προσκυνήματος) παρεχώρησε συνέντευξιν πρὸς ἀνταποκριτὴν τοῦ πρακτορείου τύπου "Νοβόστι", εἰς τὴν ὁποίαν συνώψισε τὰς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας τοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος. Τὰ κύρια σημεῖα τῆς συνεντεύξεως ἔχουν ὡς ἀκολούθως:

Ἐν πρώτοις, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ὑπενθύμισε τὴν συμβολὴν τῆς Ρωσίας εἰς τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων καὶ τὴν θερμὴν συμπαράστασιν, τὴν ὁποίαν ὁ ἀγὼν οὗτος εὔρε μεταξὺ τῶν προοδευτικῶν ρωσικῶν κύκλων τῆς ἐποχῆς. Εὐθύς ἔξ ἀρχῆς, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος, αἱ σχέσεις τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ὑπῆρξαν ἀδελφικαί, ἀνοικταί καὶ ἀφιλοκερδεῖς, ἐκδηλωθεῖσαι π.χ. εἰς τὴν συμπαράστασιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν ἐπιδίωξιν τῆς τελευταίας ὅπως

ἀναγνωρισθῆ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὡς αὐτοκέφαλος, ὡς ἐπίσης καί εἰς τὴν παροχὴν θεολογικῆς καταρτίσεως εἰς πολλοὺς Ἕλληνας ἱεράρχας ὑπὸ τῆς θεολογικῆς Ἀκαδημίας τῆς Μόσχας. Μετὰ τὴν Ὀκτωβριανὴν Ἐπανάστασιν αἱ σχέσεις ἐσυνεχίσθησαν, ἂν καὶ χαλαρώτερον. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ θὰ πρέπει νὰ τονισθῆ, ὅτι εἰς τὴν ἔννοιαν τῶν σχέσεων τούτων ὑπάγεται καὶ ἡ ἀναγνώρισις, ὅπως εἰς τὸ παρελθόν, ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μόνον τοῦ ρωσικοῦ Πατριαρχείου ὡς τῆς νομίμου κανονικῆς ἀρχῆς ἐν τῇ Ρωσικῇ Ἐκκλησίᾳ οὐχὶ δέ καὶ τῶν ἀποσχισθέντων ἢ διαφωνούντων πρὸς αὐτὸ τόσον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ρωσίας ὅσον καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ὡς πρὸς τὰς σχέσεις τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον ὁ σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος ὑπενθύμισε τὰς ἐποικοδομητικὰς ἐπαφὰς τῶν εἰς θέματα πανορθόδοξου ἐνδιαφέροντος καὶ οἰκουμενικῆς κινήσεως ὡς καὶ ἐτέρας σχετικὰς πρὸς τὴν προάσπισιν τῆς εἰρήνης. Ἀνέφερε τὰς ἐπισκέψεις τῶν Ρώσων Πατριαρχῶν Ἀλεξίου (1960 καὶ 1964) καὶ Ποιμένος (1972) εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν ρωσικὴν συμμετοχὴν εἰς τὸν ἑορτασμόν τῶν 600 ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ (1959) ὡς καὶ τὰς πολυπληθεῖς περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἑλληνικαὶ ἀντιπροσωπεῖται ὑπῆρξαν φιλοξενούμεναι τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας, π.χ. κατὰ τὸν ἑορτασμόν τῶν 500 ἐτῶν ἀπὸ τῆς αὐτοκεφαλίας τῆς Ρωσικῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας (1948) ἢ καὶ ὅλως προσφάτως.

Εἰς τὸ τέλος τῆς συνεντεύξεώς του ὁ σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος ἔδωκεν ἐπίσης λεπτομερείας τινὰς διὰ τὰ ὀκτώ μέλη τῆς ὁμάδος τοῦ προσκυνήματος εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος ἐπ'εὐκαιρίᾳ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα.

Ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας ἐξ ἐπόψεως ὀρθόδοξου.

(Σημείωμα τοῦ καθ. Γ. Κονιδάρη πρὸς τὴν Γεν. Συνέλευσιν τοῦ Π.Σ.Ε. εἰς Ναῖρόμπι)

Ἐπ'εὐκαιρίᾳ τῆς Ε' Γεν. Συνελεύσεως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς Ναῖρόμπι ὁ ὁμότιμος Καθηγητὴς τῆς θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γεράσιμος Κονιδάρης, ὑπὸ τὴν ἰδιότητα αὐτοῦ ὡς μέλους τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπέβαλεν εἰς τὸ Β' τμῆμα αὐτῆς κείμενον περιέχον τὰ κατὰ τὴν κρίσιν του καίρια σημεῖα, τὰ ὁποῖα, συμφώνως πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ἀντίληψιν, δεόν νά κατευθύνουν τόσο τὴν θεωρητικὴν διασάφησιν τῆς ἐννοίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐνότητος αὐτῆς ὅσον καὶ τὴν πρακτικὴν μεθόδουσιν τῆς πορείας πρὸς τὴν πραγμάτωσιν τῆς ἐνότητος ταύτης (ἐδημοσιεύθη εἰς "θεολογίαν", τεύχ. Ἰαν.-Μαρτ. 1976). Ἐν συνόψει, τὸ κείμενον τοῦτο ἔχει ὡς ἀκολούθως :

Ὅταν ὁ λόγος γίνεται περὶ (μιας) "Ἐκκλησίας", ἐρωτᾶται ποῖα εἶναι αὕτη, δεδομένου ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς σήμερον ἐμφανίζεται διεσπασμένον εἰς πολλὰς καὶ διαφόρους ἐπὶ μέρος Ἐκκλησίας.

Ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία θεωρεῖ τὴν Ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἐνότητα οὐσίας καὶ ἄρα ταυτότητος (Identitätseinheit) καὶ ἐσωτερικῆς δομῆς (Struktureinheit) καὶ οὐχὶ ὡς ἐνότητα ὁμοσπόνδων Ἐκκλησιῶν. Ἡ ἐνότης αὕτη ὑπῆρχεν ἀπὸ τῶν πρώτων αἰώνων τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅτε αἱ κατὰ τόπους, ἐκάστη ὑπὸ τὸν ἴδιον αὐτῆς Ἐπίσκοπον, ὑπάρχουσαι Ἐκκλησίαι ἀπετέλουν ἐνότητα ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς ἐνότητος τῆς πίστεως ὡς καὶ τῆς ἐνότητος τοῦ Πολιτεύματος αὐτῶν, κύριον γνῶρισμα τοῦ ὁποίου ἦτο ἡ συνοδικότης. Ὁμοιομορφία καὶ εἰς τὸ ἦθος δέν ἀπηρεῖτο. Ἡ οὕτω νοουμένη ἐνό-

της εἶχεν ὡς ἐπακόλουθον τὴν κοινωνίαν τῆς θείας Εὐχαριστίας καί, ἐν συνεπείᾳ πρό ταύτην, τὴν καθολικότητα τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐγκυρότης τῆς θείας Εὐχαριστίας καί, γενικῶς, τῶν μυστηρίων ἔχει ὡς προϋπόθεσιν τὴν ἐγκυρότητα τοῦ ἐπισκοπικοῦ λειτουργήματος, προκύπτουσαν ἀπὸ τὴν ἀδιάκοπον συνέχειαν (Kontinuität) τῶν Ἀποστολικῶν Διαδοχῶν, ἡ ὁποία οὕτω ἀποτελεῖ θεμελιῶδες συστατικὸν στοιχεῖον τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐκ τῶν δεδομένων τούτων προκύπτει ὅτι κακῶς γίνεται λόγος περί "διακοινωνίας" (intercommunio) μεταξὺ τῶν διαφόρων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν: εἴτε ὑπάρχει ἐνότης τῆς μιᾶς κατὰ τὴν πίστιν καί τὸ πολίτευμα Ἐκκλησίας, ὁπότε συνέπεια ταύτης εἶναι καί ἡ κοινωνία, εἴτε ὑπάρχει αἵρεσις ἢ σχίσμα, ὁπότε ὑπάρχει ἀκοινωνησία. Ἄν ὑπάρχουν προϋποθέσεις διὰ τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, σχετικῶς ἀρμόδια νὰ ἀποφασίσουν εἶναι μόνον αἱ Σύνοδοι καί νέα οἰκουμενικὴ Σύνοδος. Ἀποστολὴ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι νὰ ἐπεξεργάζεται τὰ ἐπίμαχα θέματα ἵνα ὠριμάσουν σὺν τῷ χρόνῳ αἱ λύσεις, αἱ ὁποῖαι ὅμως πάντοτε θὰ δοθοῦν ὑπὸ τῶν κανονικῶς ἀρμοδίων ὀργάνων τῆς Ἐκκλησίας. "Δι' ἐμέ", καταλήγει ὁ κ. καθηγητής, "κατέστη προβληματικὸν κατὰ πόσον βαδίζομεν κατ' εὐθεΐαν τὴν ὀρθὴν ταύτην ὁδὸν τῆς ἀληθείας".

Σύντομα Νέα

- Ὁ σεβ. Μητροπολίτης Σουηδίας καί πάσης Σκανδιναυίας κ. Παῦλος ἐνεκαινίασε τὴν 16ην Μαΐου εἰς τὴν Οὐψάλαν τὸν νέον ὀρθόδοξον Καθεδρικὸν ναὸν τιμώμενον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου Παύλου. Ἡ Ἱ. Μητρόπολις Σουηδίας ἀπέκτησεν ἐπίσης προσφάτως καί δεύτερον ἰδιόκτητον Ἱ. Ναὸν, ἐν Στοκχόλμῃ, τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, ἀπὸ τῆς Κυριακῆς δέ 2ας Μαΐου τελοῦνται ἐν αὐτῷ ἀνελλιπῶς ἅπασαι αἱ Ἱεραὶ Ἀκολουθίαι. Ὑπενθυμίζεται ὅτι εἰς τὰς Σκανδιναυϊκὰς χώρας ζοῦν σήμερον περί τὰς 20.000 ὀρθοδόξων.

- Ἡ Διάσκεψις τῶν εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν ἐμελέτησε, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν συσκέψεων τῆς Ἐκτελεστικῆς τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Μόσχαν, τὸν ρόλον τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἰς τὰ πλαίσια αὐτῆς. Εἰς τὰς διεξαχθείσας συσκέψεις ἐξητάσθη ἐπίσης

τό θέμα τῶν σχέσεων τῆς Διασκέψεως καί πρὸς τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον, δέν μετέχει τῆς οἰκουμενικῆς αὐτῆς ὀργανώσεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουν 101 Ἐκκλησίαι, προτεσταντικά, ἀγγλικανικά καί ὀρθόδοξοι. Ἡ ἐπομένη Γεν. Συνέλευσις τῆς Διασκέψεως θά λάβῃ χώραν τὸ 1979, πιθανῶς καί πάλιν εἰς μίαν ὀρθόδοξον χώραν.

- Ὁ γνωστός ὀρθόδοξος ρουμάνος θεολόγος π. Δημήτριος Στανιλοάε, καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημιακοῦ ἐπιπέδου Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου Βουκουρεστίου, ἀνεκηρύχθη τὴν 13ην Μαΐου "Διδάκτωρ τιμῆς ἔνεκεν" τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Ἐκτός τῶν ἄλλων θεολογικῶν συγγραφῶν του ὁ π. Στανιλοάε εἶναι ὁ μεταφραστῆς εἰς τὴν ρουμανικὴν καί συγχρόνως ὁ ἐκδότης τῆς "Φιλοκαλίας", τῆς γνωστῆς Ἀνθολογίας ἔργων ὀρθοδόξου χριστιανικῆς, ἰδίως δέ μοναχικῆς, οἰκοδομῆς. Ἡδη τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἐξεδόθησαν οἱ πέντε πρῶτοι τόμοι - ἐκ τῶν ὁποίων ὁ πέμπτος, προσφάτως κυκλοφορηθεὶς, περιέχει τὰς πνευματικὰς διδαχὰς τοῦ Ἁγίου Πέτρου Δαμασκηνοῦ καί τὴν παράφρασιν τῶν Ὁμιλιῶν τοῦ Ἁγίου Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου. Οἱ ἐκδιδόμενοι τόμοι περιέχουν εἰσαγωγὰς καί σημειώσεις ἐπιβοηθητικὰς εἰς τὴν κατανόησιν τοῦ κειμένου.

- Ἡ Παγκόσμιος Ἀδελφότης τῶν Ὄργανώσεων Ὄρθοδόξου Νεότητος "Σύνδεσμος" ἀπέστειλεν ἐξ Η.Π.Α. ἐγκύκλιον ὑπογραφομένην ὑπὸ τοῦ Γεν. Γραμματέως αὐτῆς κ. Γαβριήλ Χαμπίμπ, εἰς τὴν ὁποίαν πληροφορεῖ τὰ μέλη αὐτῆς, ὅτι, κατόπιν συνομιλιῶν μέ τόν σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Β. καί Ν. Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβον ὡς καί συσκέψεως ἡ ὁποία ἐγένετο τὴν 1ην Νοεμβρίου 1975 εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Ἁγίου Βασιλείου Νέας Ὑόρκης, κατήρτισε πρόγραμμα ἐκτεταμένων διασκέψεων εἰς Η.Π.Α., αἱ ὁποῖαι θά καλύψουν θέματα ζωτικοῦ ἐνδιαφέροντος διὰ τὴν ὀρθόδοξον νεότητα ὡς: τὴν προστασίαν τοῦ περιβάλλοντος, τὴν ἀνάπτυξιν τῆς προσωπικότητος καί τὴν ἀνανέωσιν τῆς Ἐκκλησίας.

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΖΩΗ

Ἀπόψεις ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας.

Χώρα μὲ πλούσιον ἱστορικὸν καὶ πνευματικὸν παρελθόν, κατοικουμένη ἀπὸ ἓνα λαὸν ὃ ὁποῖος, περιστοιχιζόμενος σχεδὸν ἀπὸ παντοῦ ἀπὸ γείτονας διαφορετικῆς ἐθνικῆς προελεύσεως, διετήρησε, μαζί μὲ τὴν γλῶσσαν, καὶ τὴν συνείδησιν τῆς λατινικῆς του καταγωγῆς, ἡ Ρουμανία φέρει ἔκδηλα τὰ γνωρίσματα τῆς θρησκευτικῆς παραδόσεως ἡ ὁποία διεμόρφωσε τὸν πολιτισμὸν τῆς Ἄν. Εὐρώπης. Ἐκτός πράγματι ἀπὸ μίαν μειοψηφίαν ρωμαιοκαθολικῶν (1.300.000) καὶ μίαν ἀκόμη περισσότερον περιωρισμένην, μειοψηφίαν λουθηρανῶν καὶ ἄλλων μεταρρυθμισμένων, ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν ρουμάνων ἀνήκει εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν (80% περίπου). Ἐν τούτοις, θὰ ἦτο σφάλμα ἂν ἐστέκετο κανεὶς εἰς τὰ ἀριθμητικὰ αὐτὰ δεδομένα καὶ δέν προσεπάθει νὰ ἐμβαδύνη εἰς ὄλον τὸν πλοῦτον, τὴν γονιμότητα καὶ τὴν ἐκχειλίζουσαν ζωὴν τῆς Ὁρθοδοξίας αὐτῆς, ἡ ὁποία δίδει σήμερον ἓνα ἀξιόλογον παρὰδειγμα δημιουργικῆς προωθήσεως τῆς χριστιανικῆς ἐμπειρίας. Ὅταν, τὸ 1948, ὃ ἐορτάσας τὴν 22 Φεβρουαρίου 1976 τὴν 75ην ἐπέτειον τῶν γενεθλίων του Πατριάρχης Ἰουστινιανὸς ἀνήρχετο νεώτατος (μόλις 47 ἐτῶν) εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τῆς ρουμανικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας πολλοὶ ἦσαν ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἀμφέβαλλον ἂν θὰ εἶχε τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀναγκαίαν πεῖραν διὰ νὰ ποδηγετήσῃ τὴν Ἐκκλησίαν του κατὰ τὰ δυσχερῆ πρῶτα ἔτη τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπαναστάσεως. Σήμερον, μετὰ 28 ἔτη γονίμου ποιμαντορίας, ἡ ἀνθησις τῆς Ἐκκλησίας γύρω του πιστοποιεῖ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου του : 18 ἑκατομμύρια ρουμάνοι ὀρθόδοξοι, 10.000 Ἐκκλησίουι, 12.000 ἱερεῖς, 121 μοναστήρια, 2 θεολογικαὶ Σχολαὶ καὶ 6 θεολογικὰ Σεμινάρια εἶναι ὀλίγα μόνον - ὄχι δὲ τὰ σημαντικώτερα - στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα μαρτυροῦν περὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῆς ρουμανικῆς Ὁρθοδοξίας. Καὶ τοῦτο διότι, πέρα τῶν ἀριθμῶν, ὅ,τι κυρίως προέχει - καὶ προεκάλεσε προσφάτως τὴν ἀνυπόκριτον ἐκτίμησιν καὶ δυτικῶν δημοσιογράφων (Ἴδε La Croix, 8, 9/10, 11 Μαΐου) - εἶναι ἡ εἰς κάθε ξένον παρατηρητὴν ἐκδηλος γνησία καὶ πηγαία θρησκευτικότης τοῦ λαοῦ, τὸ πλῆθος τῶν ἐνεργῶν χριστιανῶν οἱ ὁποῖοι συρρέουν ὄχι μόνον τὰς Κυριακὰς ἀλλὰ καὶ τὰς καθημερινὰς, συχνά διὰ μίαν σύντομον προσευχήν, εἰς τὰς Ἐκκλησίας, τὸ πλῆθος ἐπίσης τῶν ἀύθορμῆτως προσερχομένων εἰς τὸ ἱερατικὸν σχῆμα (τόσων ὥστε, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς χώρας τῆς Δύσεως, νὰ γίνεται κατ'ἀνάγκην μία ἐπιλογή μεταξὺ τῶν ὑποψηφίων εἰς τὰς θεολογικὰς Ἀκαδημίας καὶ τὰ Σεμινάρια). Εἰς τὰ Ρουμανικὰ ὀρθόδοξα μοναστήρια (τῆς Τσερνίκας, τῆς Πασαρέας, τοῦ Καλδουρασάνι) εἶναι δυνατόν νὰ συναντήσῃ κανεὶς γνησίους μυστικούς τῆς μεγάλης ὀρθοδόξου μοναστικῆς παραδόσεως, ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι, ἂν πρὸς στιγμὴν ὑπετίθετο ὅτι ἡ χώρα ἐστερεῖτο ἱερέων, θὰ ἦσαν ἱκανοί, μόνοι αὐτοί, νὰ συνεχίσουν τὴν ὀρθόδοξον θρησκευτικὴν καὶ πνευματικὴν τῆς κληρονομίαν.

Μία μικρά, αλλά χαρακτηριστική λεπτομέρεια: Κατά τήν ημέραν τών γενεθλίων του ο Πατριάρχης Ίουστινιανός έδέχθη μίαν μεγάλην άνθοδέσμην 75 ρόδων συνοδευομένην από τας ίδιο-χείρους εύχάς του Προέδρου Νικολάου Τσαουσέσκου. Παρ'όλην, πράγματι, τήν μαρξιστικήν-λενινιστικήν ιδεολογίαν του τό επίσημον κράτος είχε τήν βαθεΐαν πολιτικήν φρόνησιν νά αναγνωρίση και νά εκτιμήση τήν τεραστίαν σημασίαν τής Όρθοδοξίας ως δυνάμεως ύπηρετούσης άφ'ένός μέν τήν ιστορικήν συνέχειαν και αύτοσυνείδησιν του ρουμανικοϋ λαοϋ, άφ'έτέρου δέ και τήν ψυχικήν και ήθικήν ύγείαν του μέσου πολίτου. Ή Όρθοδοξία είναι διά τό επίσημον ρουμανικόν κράτος ένας ζωντανός, εύεργετικός διά τό "Έθνος θεσμός" τό μέλλον θά δείξη τί έξέλιξιν θά έχη ή σήμεραν τόσον θαλερά αύτή θρησκευτικότης και τό μέλλον τουτο κανείς σώφρων άνθρωπος (και μάλιστα πολιτικός τής άξίας τών νϋν κυβερνώντων τήν χώραν) δέν δύναται νά προεξοφλήση.

"Άλλωστε, ή όρθόδοξος ρουμανική Έκκλησία έχει δώσει δείγματα μεγάλης ικανότητος προσαρμογής ως και ποιμαντικοϋ και πνευματικοϋ σφρίγους. Ήννόησεν έξ αρχής, ότι τό κοινωνικόν ιδεώδες, τό όποϊον ύπηρετεί ή πολιτική ήγεσία, ήτο δυνατόν νά άποβή διά τήν Ρουμανίαν ένα πλαίσιον πειθαρχημένης και, συγχρόνως, πλουσίας εις υλικά και κοινωνικά έπιτεύγματα ζωής: τό σύνθημα "πιστοί πολΐται - πιστοί Χριστιανοί", τό όποϊον εύθύς έξ αρχής ήσπάσθη, δέν έμεινε γράμμα νεκρόν, αλλά ώδήγησεν εις μίαν νέαν κοινωνικήν σύνθεσιν, εις τήν όποιαν τό πνευματικόν στοιχείον οϋδ'έπί στιγμήν έχασε τήν αύτονομίαν του και τόν αύτοσεβασμόν του. Ή Έκκλησία τής Ρουμανίας ύπηρεσεν εύθύς έξ αρχής άνοικτή πρός όλα τά έλπιδοφόρα διά τόν άνθρωπον κινήματα τής έποχής μας: μέ θερμήν ήσπάσθη και ύπηρετήσε τά ιδεώδη τής ειρήνης, τής συναδελφώσεως τών λαών, τής έθνικής αύτοτελείας τών μικρών λαών, του Οίκουμενισμοϋ και τής προσεγγίσεως τών Έκκλησιών. Τήν άρμονικήν αύτήν σύνθεσιν του πνευματικοϋ μέ τό υλικόν, του υπερβατικοϋ μέ τό έγκόσμιον πολύ εύστοχα εκφράζει, δημιουργικά άνασυνθέτων τήν όρθόδοξον παράδοσιν τής Έκκλησίας του, μία από τας πλέον έλκυστικάς θεολογικάς και φιλοσοφικάς κορυφάς της, ο π. Δημήτριος Στανιλοάε, εις τόν πρόσφατον λόγον του επ'εύκαιρία τής αναγορεύσεως του εις διδάκτορα τής θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Άναπτύσσων τό θέμα: "Τό φως του Χριστου φωτίζει όλους και όλα" έρμηνεύει κατά ένα γόνιμον, και διά τό σήμεραν, τρόπον τήν διδασκαλίαν τών Πατέρων περί τών "λόγων" (των "σπερματικών λόγων" κατά τούς Στωϊκούς), οι όποϊοι φανερώνουν τόν ίδιον τόν Λόγον του θεοϋ εις όλα τά πράγματα και τά πρόσωπα που συγκροτοϋν τόν κόσμον μας. Διά τών λόγων αυτών ο Λόγος του θεοϋ καθιστά τόν διάλογον μεταξύ τών ανθρώπων, τήν συνεννόησιν μεταξύ των, δυνατόν, άφοϋ τόσον αυτοί όσον και τά πράγματα του κόσμου, εις τά όποϊα αναφέρεται ή συνεννόησις, φέρουν έντός των τόν ίδιον, τόν κοινόν εις όλους και όλα Λόγον, ο όποϊος έγινεν άνθρωπος διά νά καταστήση τόν άνθρωπον και τόν κόσμον του περισσότερο διαφανή διά τήν θείαν άγάπην. Όσον και αν θελήση κανείς νά άμφισβητήση τας φιλοσοφικάς προϋποθέσεις τής θεωρήσεως αύτης, δέν ήμπορεί παρά νά γοητευθή από μίαν αντίληψιν, ή όποϊα είναι πιστή εκφρασις μιās τόσον ένθαρρυντικής διά κάθε Όρθόδοξον

πραγματικότητα : μιᾶς Ὁρθοδοξίας, ὅπως αὐτή ἢ ὁποία ἀνθεῖ
σήμερον εἰς τὴν Ρουμανίαν καί ἢ ὁποία, χωρὶς νὰ ἀπαρνηθῆται
τὸ παρελθὸν τῆς, ρίπτει μιᾶν ἀκτίδα ἐλπίδος πρὸς ὅ,τι
ἴσως νὰ γίνῃ τὸ μέλλον.

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 293.- ARGENTI (C.): L'unité des chrétiens. "Irénikon" XLIX, 1(1976)23-33 (Summary in English p.33).
- 294.- ARMINTON (V.): La Russie monastique. Sisteron (Γαλλίας): Ed. Présence, 1975, 238 p.
- 295.- BEGUNOV (J.K.): Kozma Presviter v slavjanskih literaturah. (Κοσμάς ὁ Πρεσβύτερος εἰς τὴν σλαβωνικὴν γραμματεῖαν.) Σόφια: BAN, 1973, 560 σσ. (ρωσσο-βουλγαριστί).
- 296.- BÎRLADEANUL (Εὐθυμίου, Ἀρχιεπισκόπου-Βικαρίου): Ὁ Γρηγ. Τσάμπλακ, ἱερομόναχος, πρεσβύτερος καὶ διδάσκαλος Μολδαβίας. Mitr Mold (Mitropolia Moldovei și Sucevei) LI, 3-4 (1975)319-327 (ρουμανιστί).
- 297.- BLOOMING (Mary Catherine, Sr.): The Role of Matter in Eastern Christian Spirituality. Diak (Diakonia) X,3(1975) 197-214.
- 298.- BOER (S. de): De Ikonenstrijd van 726-843. Leiden: Brill, 1975, 40 σσ.
- 299.- BOYER (C.) - VIRGULIN (S.): Unità cristiana e movimento ecumenico, Vol. II. Roma: Studium, 1975, 564 p.
- 300.- CIOBANU (Gheorghe): Studii de etnomuzicologie și bizantinologie. (Ἐθνο-μουσικολογικαὶ καὶ Βυζαντινολογικαὶ Μελέται.) Βουκουρέστιον: Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, 1974, 440 σσ. (ρουμανιστί).
- 301.- CIUCUR (Μαρκέλλου): Τὸ πρόβλημα τῶν μικτῶν γάμων ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἐπισήμων κειμένων καὶ προτάσεων Διεκκλησιαστικῶν Ἐπιτροπῶν κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν. Mitr Mold LI, 1-2(1975)61-73 (ρουμανιστί).
- 302.- CRONȚ (Γεωργίου): Κανονικὸν Δίκαιον τῆς Μολδαβίας καὶ τοῦ ρουμανικοῦ χώρου κατὰ τοὺς ΙΔ'-ΙΗ' αἰῶνας. Αὐτόθι, σσ.258-274, ρουμανιστί.
- 303.- DOENS (I.): Trésors de l'Athos. "Irénikon" XLIX, 1(1976) 34-53. (Summary in English p. 58.)
- 304.- GLINKA (Luigi, O.F.M.): Una figura ecumenica della chiesa ucraino-cattolica: Il metropolita Andrea Șeptuckyj. "Antonianum" L, 3-4(1975)530-560.
- 305.- HÄGG (T.): Photios als Vermittler antiker Literatur (Studia Graeca Upsalensia, 8). Upsala: Univ., 1975, 218 S.
- 306.- HATZHMIXAΛH (Νεκταρίου Χ., Ἀρχιμ.): Ἡ Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία καὶ ὁ μεσσιανισμὸς εἰς τὴν Ἀφρικὴν. Θεσσαλονίκη: Πουρνάρα, 1975, ἀνάτ. ἐκ τοῦ τόμου "Θέματα Κοινωνιολογίας τῆς Ὁρθοδοξίας" σσ.207-229.
- 307.- HERBERT (Oliver, T.O.R.): Iconography and Mysticism. Diak X, 3(1975)271-279.

- 308.- INNOKENTIY (Archimandrite): Liturgical Life of the Bulgarian Orthodox Church. JMP (The Journal of the Moscow Patriarchate) 3(1976)56-63.
- 309.- IZZO (Januarius M., Archim., O.F.M.): A Comparison of some Sacramental Doctrines and Practices of the Roman Catholic and Eastern Orthodox Churches (I). Diak X, 3 (1975)233-243.
- 310.- KÜPPERS (Werner): Altkatholischer Dialog. Intern.Kirchl. Zeitschr. 66, 1(1976)1-33.
- 311.- ΚΥΡΑΤΣΟΥ (Διονυσίου Κ., Μητροπολίτου Δράμας): Ἄγωνία καί ἐλπίς. Δράμα 1975.
- 312.- MACSIM (Νικολάου Ν., Πρεσβ.): Νεώτεροι προτεσταντικοὶ ἀντιλήψεις περὶ Ἁγίας Γραφῆς. (Διατριβὴ ἐπὶ διδασκαρίας). Mittr Mold LI, 5-8(1975)407-554 (ρουμανιστί).
- 313.- ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ : Διάλογος ἀγάπης ἐν τῷ σχεδίῳ πίστεως τοῦ Martin Buber. Αὐτόθι, σσ.35-60. ρουμανιστί.
- 314.- MALANCHARUVIL (Cyril): The Syro-Malankara Church. Ed. by Rev. Jacob VELLIAN (Syrian Churches Series no. 7). Thevara, Ernakulam (India): L.F.I. Press, 1974, XII + 172 pp.
- 315.- MALONEY (George A., S.J.): The Hymns of Divine Love by St. Symeon the New Theologian. (Denville, Mass: Dimension Books.) John XXIII Icon & Book Service (2502 Belmont Ave., Bronx, N.Y. 10458), 1976, 300 pp.
- 316.- ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ (Ἡλία, ἐκδ.): Ἡ ἀγωνία τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου (ὑπεύθυνες μαρτυρίες πάνω στήν κρίση τοῦ πολιτισμοῦ). Ἀθῆναι: ἐκδ. Ἀθ. Μαρτίνου (Πανεπιστήμιου 44), 1976, 350 σσ.
- 317.- MATUS (Thomas, O.S.B.): Symeon the New Theologian and the Hesychastic "Method". Diak X, 3(1975)260-270.
- 318.- MEERSON-AKSĚNOV (M.): Ὁ λαός τοῦ Θεοῦ καί οἱ Ποιμένες του. Πρόλογος καί ἐπιμελεία Σ. ΑΓΟΥΡΙΑΔΗ (θεολ. Τετράδια, 1). Ἀθῆναι: "Ἄρτος Ζωῆς", 1975, 40 σσ.
- 319.- MELIA (Elias, Rev.): Divorce in the Orthodox Church. Diak X, 3(1975)280-282.
- 320.- MOSS (James D.): The Russian Orthodox Church: 1972-1974. Ibid., 215-232.
- 321.- ORIGÈNE : Commentaire sur S. Jean. III. (Sources Chrétiennes, 222). Texte grec, avant-propos, traduction et notes de C. BLANC. Paris: Cerf, 1975, 320 p.
- 322.- OSIPOV (Aleksei): Salvation: Emancipation that brings Peace and Justice in Christ. JMP 3(1976)64-68.
- 323.- PALADE (V., Πρεσβ.): Ἀρχαί κανονικοῦ δικαίου ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Μιχ. Κογκαλιτισάνου. Mittr Mold LI, 3-4(1975)275-302 (ρουμανιστί).

- 324.- ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ (Νικ.Ι.): Τά "προνόμια" ὡς πολιτιστικός παράγων εἰς τὰς σχέσεις Χριστιανῶν - Μουσουλμάνων. Συμβολή εἰς τό Ἐθιμικόν Κοινοδίκαιον τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς καί τῆς Νοτιανατολικῆς Εὐρώπης. (Τό Δίκαιον τῆς Τουρκοκρατίας, IV.) Θεσσαλονίκη 1975, ἀνάτ. ἐκ τῆς Ἐπιστ. Ἐπετ. Σχ. Νομικῶν καί Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν, τ. Θ', σσ.815-895.
- 325.- PAPANDREOU (D(amaskinos, Metropolit)): Bekenntnis zu Christus heute - Orthodoxe Überlegungen. "Una Sancta" 31, 1(1976) („Nairobi '75") 38-32.
- 326.- IDEM : Eucharistie und Amt in der Kirche / HÖFFNER (Joseph, Kardinal): Mit Mut und Hoffnung vorangegangen. Kölner Beiträge, Heft 20 (hrsg. v. Presseamt des Erzbistums Köln), 1976, 34 S.
- 327.- POPESCU-VÎLCEA (Gh.): Slujebnicul Mitropolitului Ștefan al Ungro-Vlahiei (1648-1688). (Τό "Σλουζέμπνικ", χειρόγραφον τοῦ Μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας Στεφάνου.) Βουκουκουρέστιον: Editura Meridiane, 1974, 112 σσ., 40 ἐγχρ. πίν. (ρουμανιστί).
- 328.- PORCESCU (Σκαρλάτου, Πρεσβ.): Ἐκκλησιαστική ὀργάνωσις τῆς Μολδαβίας κατὰ τήν ἐποχὴν τοῦ Μιχ. Βιτεάζουλ. Mitr Mold LI, 5-8(1975)398-406 (ρουμανιστί).
- 329.- ROCHCAU (Vsevolod, Рек): Liturgical Consciousness in the Moscow Patriarchate. Diak X, 3(1975)244-259.
- 330.- ΣΕΛΕΝΤΗ (Νικολάου, Μητροπολίτου Χαλκίδος): Ποιμαντικός Διάλογος. Ἀθήναι 1976, 189 σσ.
- 331.- SÎRBU (Κορνηλίου, Πρεσβ.): Ἐνεργός συμμετοχή τῆς Ρουμανικῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας εἰς τόν οἰκουμενικόν διάλογον. Mitr Mold LI, 3-4(1975)200-220 (ρουμανιστί).
- 332.- TEODOR (Dan Gh.): Ἱερά σκεύη τῶν ΙΒ'- ΙΓ' αἰώνων ἐν Μολδαβίᾳ. Mitr Mold LI, 1-2(1975)74-93 (ρουμανιστί).
- 333.- ΘΕΜΕΛΗ (Χρυσοστόμου, Μητροπολίτου Μεσσηνίας): Ὁ "Λόγος περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς" τοῦ Ναθαναὴλ Ἰωάννου. Ἀθήναι 1976, 28 σσ., ἀνάτ. ἐκ τοῦ "Ἀρχείου Εὐβοϊκῶν Μελετῶν".
- 334.- THEODORET OF CYRUS : Eranistes. Critical text and prolegomena by G.H. ETTLINGER. Oxford: Clarendon Press, 1975, XV + 308 pp.
- 335.- ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ (Μοναχοῦ Ἀγιοπαυλίτου): Μοναχική Ἀπολογία. Θεσσαλονίκη: "Ὁρθόδοξος Κυψέλη", 1976, 238 σσ.
- 336.- ΤΡΙΒΙΖΑ (Τιμοθέου Σ., Ἀρχιμ.): Ἡ Ὁρθόδοξος πνευματικότης καί τό ποιμαντικόν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας. (Ἐκθεσις, συμπεράσματα καί προτάσεις ἐκ τοῦ Γ' Θεολογικοῦ Ποιμαντικοῦ Σεμιναρίου Εἰσηγητῶν Ἱερατικῶν Συνεδρίων). Ἀθήναι: Ἀποστ. Διακονία, 1976, 24 σσ., ἀνάτ. ἐκ τῆς "Ἐκκλησίας".
- 337.- TROITSKY (Ilarion, Archbishop): The Unity of the Church. Montreal: Monastery Press, 1975, 72 pp.

- 338.- USPENSKY (Nikolai): A Wreath on the Grave of Dimitriy Bortnyansky. JMP 10(1975)69-78.
- 339.- WALTER (Ch.): La place des évêques dans le décor des absides byzantines. "Revue de l'Art" 24(1974)81-90.
- 340.- ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ (Βασ.Ν.): Αἱ χριστολογικαὶ ἀντιλήψεις τῶν εἰκονομάχων (Διατριβὴ ἐπὶ διδακτορίᾳ). Ἀθήναι 1975, 198 σσ.
- 341.- ZABOLOTSKI (Nikolai): New Asceticism - The Christian Answer to Changing Conditions. JMP 3(1976)48-55.
- 342.- Ἀγῶνες καὶ Ἀγωνίαι τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνικῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας / Encyclicals and Documents of the Greek Orthodox Archdiocese of America. Ἔκδ. ὑπὸ τοῦ π. Δημητρίου Κωνσταντέλου. Θεσσαλονίκη: Πατριαρχικὸν Ἰδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν, 1976, 1.266 σσ.
- 343.- (L')Eucharistie des premiers chrétiens (6 études). (Le Point théologique, 17.) Paris: Beauchesne, 1976, 216 p.
- 344.- (The) History of the Romanian People (Istoria Poporului Român), ed. by Andrei OTETEȚA. Boston (Mass.): Twayne Publishers Inc., 1974, 637 pp. (Εἰς ἀγγλικὴν μετάφρασιν)
- 345.- Jean Chrysostome et Augustin. Actes du colloque de Chantilly 22-24 septembre 1974 (Théol. Hist. 35). Ed. par Ch. KANNENGIESSER. Paris: Beauchesne, 1975, 308 pp.
- 346.- (Die göttliche) Liturgie unseres Hl. Vaters Joh. Chrysostomus und Gesänge aus der Vesper (für gleichstimmigen Chor). Würzburg: Augustinus-Verlag, 1976, 54 S.
- 347.- Μνήμη Φώτη Κόντογλου. Δέκα χρόνια ἀπὸ τὴν κοίμησίν του (κείμενα). Ἀθήναι: "Ἀστὴρ", 1975.
- 348.- Neue Phase in katholisch-orthodoxen Dialog: Die Feierlichkeiten am 14.12.1975 in Rom und Konstantinopel. "Una Sancta" 31, 1(1976)3-9.
- 349.- New Orthodox Prayer Book (enlarged). Ukrainian Orthodox Consistory (P.O. Box 495, South Bound Brook, N.J.08880), 1976, 232 pp. (ουκρανιστί).
- 350.- [✓]Žitija svetiite (Βίοι ἁγίων). Σόφια: ἔκδ. Ἱ. Συνόδου, 1974, 671 σσ. (βουλγαριστί).